

gueixen són *hirundo*, *lutarius*, *platensis* (palaia), *solea* (llenguado), *naupreda* (llampresa) etc. És a dir, ja passa als peixos pròpiament dits; però no pas sense una lògica transició, com sigui (deixant de banda el *lutaris*, que ha de ser un peix de llots que no puc identificar) que la *hirundo* és, segons els diccs., el mateix que el fr. *aronde*, cat. *oreneta*, cast. *golondrina de mar*, o sigui la *trigla volitans* de Linneu (Carus, *Prodromus Fa. Med.* II, 647): aquest peix té la part de dalt i els costats, ossis, i «squamae fortiter carinatae», per tant també es pot qualificar de peix cuirassat, ja que no armat; i una altra varietat de *Trigla*, la *T. cataphracta*, està «laminis ossis tecta» (Carus) i és la que en català en diem *Malarmat*, cast. *El Armado*. Observem, així mateix, que una altra espècie del mateix gènere, la *Trigla milvus*, s'anomena *llombrigau* en el Rosselló, «*lloumbrigna*» (és a dir *llombrinyà*, o bé *llombrigà*, si aquella grafia és una errada per *lloumbrigua*) a Portvendres (segons Barbier, *RLR LXVII*, 342-5, que proposa una etimologia poc convincent); noms que seria ben difícil de separar del cat. *llobregant* i el gall. *llombrigante*: tot fa creure que van passar des del llamàntol a aquest peix, per comparació. O sigui que la identificació de *lucuparta* amb el llamàntol es comprova per totes bandes. —⁶ En la *ZRPh.* xxx, 723, suposa que *lucuparta* sigui el *Scyllium canicula* o el *Scyllium stellare*, peixos selacis de més d'un metre de llarg, que en res no es poden relacionar amb un crustaci (fundant-se només en una forma *l(i)abardo* del Sud d'Itàlia, en altres punts de Sicília *gattupardu*: potser doncs *LEOPARDUS*).

Llambard, V. *llamàntol*, nota 2, i recordem que el gentilici *llombard* de Lombardia, abans *llombard*, tingué també una variant *llambard* (p. ex., doc. de Vic, 1259, CaCandi, *MiscHiCat.* II, 394) *Llambertegar*, V. *llambregar* *Llambet*, arbitrari el que diuen Fouché i *AlcM* d'aquest nom cerda, que abans es troba com *Nambet*, i no podent tenir *-mb-* antic segons fonètica catalana, pot venir (amb propagació de nasal i després dissimilació) de *NAPĒTUM* 'camp de naps'

Llambilles, *-ies*: «probablement pre-romà» (*AlcM*) l'expressada raó fonètica obligava a posar «de cap manera» en lloc de «probablement»; potser de *VILLAS LANUVIINAS* (noms propis llatins *Lanuvium*, *Lanuvinus*, amb dissimilació de les *N-N*), única manera de justificar un grup *mb* antic en català; Alsius, *Nomencl. Hist. de la Prov. de Girona*, dóna documentació medieval del nom d'aquell poble.

LLAMBORDA, 'pedra gran i plana, sobretot la usada per enllosar un sòl', probablement pres del fr. *lambourde*, avui usat encara com a terme tècnic, i a l'Edat Mitjana 'post que formava part d'un parquet o paviment de fusta', el qual sembla ser compost del fr. ant. *laon* 'post' (provinent del francic *LAŪO* = a-al. mj. i mod. *laden* 'tauló, post') i *bourde* 'bigueta' (aff del nostre *BORDÓ* 'bastó'), d'on la combinació *la(o)n-*

bourde pròpiament 'bigueta que sosté les posts'. □ 1.ª doc.: en el sentit secundari 'llesca o rodanxa d'un aliment', c. l'a. 1400; en el sentit de peça de paviment, 1499; en francès ja c. l'a. 1300.

«Si vols fer paguo <paó guisat> --- cou ---, e com sia refredat hages *lambordes* de carn sa[l]ada que *hagen* tres dits de lonch e ---», en una recepta culinària del *Llibre de Cuina* de Sant-Soví, primer p. p. BSCC xvi, 163, i després més elaboradament per Faraudo, *BABL* xxiv, 17: en algun altre passatge es refereix a *lambordes* de llard; segons Moll (*AlcM*, s. v., § 6) a Ciutadella encara ara s'aplica a una «llesca molt grossa» (sens dubte de pa, car tradueix amb cast. *rebana-da*). Es comprèn que tals rodanxes o llesques es vagin comparar a una llamborda de paviment, acc. pròpia de la qual el mateix Faraudo cita (p. 58) testimonis catalans de 1499 i 1520.

En efecte, ja es troba força sovint en els documents barcelonins d'aquelles dècades. De l'any 1510 és una contracta d'empedrar la davallada de Sant Just «a tres andanes de pedres bones y noves, entrecaval <c>ades e redresades, segons stan aquelles de la davallada del forn de Viladecols, posant --- a dreta linya tirada ---, havent a tenir totes tres *lambordes* tota la amplària del carrer»; han de «desenpedrar y *desenlombardar* lo dit carrer» i aqueixes llambordes «hagen ésser de gruix de un palm de cana --- de ample --- e que en lo entrecaval <c>ar de les *lambordes*, la una *lamborda* hage entrecavalcar sobre l'altre dos dits», CaCandi (*GeogrGral.*, ciutat de Bna., p. 766); i així seguí en la tradició municipal barcelonina, car el corregidor filipí el 1721 manava als veïns que «ayan de reparar todas las *llambordas* que estuviéren rotas en los frontispicios de sus casas, con la obligación de mantenerlas --- como y también los empedrados, bajo la pena de una li.» (CaCandi, *l. c.*, p. 767, més a la p. 769 etc.).

Registat primerament per Lab. (1840): «llosa quadrilonga per a lligar los empedrats: *adoquin*, *sillarejo* ---, filada de distància en distància en los recs per què servesca de senyal als que'ls han d'empedrar». No figura en els diccs. mallorquins, però sí en el menorquí FebrCard. (1761-1841): «*ll.*: los traveseros sobre que descansan las vigas, *lambourde*: laquearium», i llevat d'això no sé que s'usi fora del Princ.; a Bna. mateix l'ús n'havia reculat molt en els primers decennis del segle, en generalitzar-se l'empedrat amb pedres quasi cúbiques més petites, per a les quals els contractistes propagaren molt el castellanisme *adoquins*; però es restaurà bastant ja c. 1915-20; de tota manera no és sols del cat. or. (més aviat del Sud que del Nord), sinó que l'ús popular s'estén per tot l'Urgell fins a la rodalia de Lleida, i més que més parlant de velles construccions: «les *lambordes* de pedra de La Vileta són a dins d'aquest recinte», Alfés (1964).

I en els escr. Renaix.: no en l'*Atl.* de 1867, però sí en la versió definitiva: «Ab mà de ciclop sobre més grossos rocs los pujau / en paret de cinc brasses --- / quan --- l'hèroe veyau / fugir, y --- ay--- ab Hesperis llur mare hermosa, a coll; / los alsaprens de ferre li